

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:		Felelős szerkesztő: Rudnyánszky Gyula	Kiadó laptulajdonos: László József.	Egyesszám ára 4 fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debrecen, Csapó-utca. Telefon 275.
Helyben: Negyedévre	8 korona.			
Egészévre	12 "			
Vidékre Negyedévre	5 "			
Egészévre	20 "			

Dr. Münnich Aurél programbeszéde.

A debreceni II. kerület szabadelvű párti választói előtt.

1905. január 19-én.

— jan. 20.

A győzelem jelében kibontották tegnap a II. kerület szabadelvű párti lobogóját.

Kitűzték a tiszta szabadelvűség, a rendületlen hazaszeretet, az áldásos nemzeti munka bátyafokára, ahol a minden magyarnak oly drága három színű zászló a diadal napfényes levegőjében tündököl immár!

Tegnap mondta el az *Arany Bika* disztermében programbeszédét dr. Münnich Aurél, a II. kerület szabadelvű párti képviselőjelöltje.

Roskadásig megtelt a nagy terem, a város polgárságának színe-java gyűlt össze, hogy jelen legyen a régi lobogó felavatásán és meghallgassa politikai hitvallását annak a férfúnak, a ki hosszú parlamenti pályája kezdetétől a mai napig a munka embere volt és a ki most is, a zürzavarok tetőfokán bátor nyíltsággal hirdeti, hogy a nemzetet csak a teremtő munka mentheti meg, a melyre a szabadelvű párt törekszik.

Münnich Aurél programbeszéde nagyszabású tüntetésre adott alkalmat a szabadelvű párt és a kormány igazai mellett. Debrecen város előkelő polgársága sokszor percekig tartó zajos tapsal, lelkes éljenzéssel szakította félbe a szónokot, a ki midőn visszapillantott a múltba, emlékezett a borus jelenről és vázolta a biztató jövő országos feladatait, következetesen mindig a hazafias nemzeti munka kötelességét állította az ország elé, mint egyedül biztos fátylát, mely a sötétből kivezethet.

Meghallgatták a munka e harsogó ébresztőjét egy csoportban az ellenzék részéről is azok, a kik ezuttal arra szövetkeztek, hogy az ellenvéleményt lehurrogják, a szólásszabadságot sárba tiporják. De a mikor látták a jelölt jel-szavának hajnali fényét és hallották a nemzeti állam kiépítésére sürgősen szükséges munka harsónahangjait, mint a déneverek a világosság előtt, riadtan vonultak ki a teremből.

Érezték az ellenpárt bukását, érezték, hogy a szabadelvű párt régi lobogója alatt a kerületet a polgárság nagy többsége január 26-án vissza fogja hó-

ditani a tiszta szabadelvűség. És e fölött való bánatukban mi telhetett tőlük, rágyújtottak a Kossuth-nótára és mint a vert sereg lehajtott fővel ballagtak le a lépcsőkön, ki a ködös éjszakába.

Dr. Münnich Aurél programbeszédének óriási hatása hamar elterjedt a városban és este a szabadelvű párt vacsoráján a polgárság már a győzelem tudatában ünnepelte a képviselőjelöltet, a ki a választáson diadalt fog aratni.

Az Arany Bika disztermében megtartott szabadelvű párti közgyűlésről, dr. Münnich Aurél programbeszédéről és a képviselő jelölt tiszteletére rendezett szabadelvű párti társas vacsoráról a következőkben vagyunk részletes hiraással.

Délután 5 órára az Arany Bika diszterme zsufolásig megtelt választó polgárok-kal, kiknek soraiban ott láttuk: Domahidy Elemér főispán, Zádor Lajos bankigazgató, Simonffy Imre kir. tan., Szücs Miklós törv. elnök, Géresi Kálmán főigazgató, Szilágyi Imre kam. alelnök, Oláh Károly tan., Csiky Lajos thol. tan., Jászi Viktor, Kovács János, Fazekas Sándor igazgató, Kernhoffer József, Szávay Gyula, Dr. Lőfkovits Márton, Dr. Szántó Sámuel, Józsa Vince, Serly Ede, Szojka Gyula ker. ak. igazg., Kölcsey Ákos, Dr. Sárváry Gyula, Reichmann Ármin, Eisemann Oszkár h. p. ü. igazg., Tóth Béla gyógyszerész, Kenyeres Károly földbirtokos, Székely Ferenc felügyelő, Dr. Kardos Albert tanár, Nagy Sándor, Kardos László, Tóth Kálmán, Ormody Vilmos, Hantel Vilmos, bankigazg., Bakos Tibor, Bosznay István, Weinberger Bernát, Rosenthal Jenő, Herceg Mihály biz. tag. Vecsey Zoltán, Rásó Sándor, Dr. Balkányi Ede, Dr. Freund Jenő, Vecsey Imre főjegyző.

Az elnöki emelvényen Szilágyi Imre ügyvéd a debreceni szabadelvű párt elnöke és Dr. Lőfkovits Márton foglaltak helyet.

Szilágyi Imre néhány szóval megnyitja a közgyűlést és ismerteti annak célját. Emlékeznék még tisztelt polgártársaim — ugymond — arra, hogy Debrecen szab. kir. város II. kerületének szabadelvű polgárai zászlójukra egy országosan tisztelt, nagynevű politikai nevet írta, olyan politikusét, aki már

évtizedek óta a magyar parlament büszkesége. Ez a név: Dr. Münnich Aurél neve.

A mi képviselő jelöltünk most megjelent körünkben és meg akarja tartani programbeszédét, mely ennek a gyűlésnek egyedüli tárgya. Arra kéri a választókat, még azokat is, akik más politikai véleményen vannak és ez ellenzékhez tartoznak, hogy a reciprozitás törvényénél fogva, mely szerint tisztelje mindenki, embertársai meggyőződését, hogy a programbeszédet csöndben hallgassák meg. Indítványozza végül, hogy a jelöltért küldöttség menjen, melynek tagjai lettek: Szávay Gyula, Serly Ede, Tóth Béla, Reichmann Ármin és néhány pere mulva megjelent Dr. Münnich Aurél a küldöttség élén, kit beléptekor szünni nem akaró éljenzés fogadott,

Szilágyi Imre üdvözlö a szabadelvű párt nevében és felkéri programbeszédje megtartására.

Münnich Aurél dr. képviselőjelölt, a kit a terembe léptekor lelkes éljenzéssel fogadtak, a következő beszédet mondotta:

Münnich Aurél beszéde.

Tisztelt polgártársak! (Halljuk Halljuk.) Mély meghatottsággal állok Önök előtt. Az első szó, ami ajkamra tolul, a hála és köszönet szava. Mélyen érzem és tudom, mily nagy és rendkívüli az a kitüntetés és az a megtiszteltetés, amelyben csekély személyemet akkor részesítették, amidőn Debrecen sz. kir. város szabad polgársága a képviselő jelöltséget nekem felajánlani szíves volt. Érzem és tudom ezen kitüntetés nagyságát, mert hiszen olyan város polgárságától ered, amely nemcsak nemzetünk gazdasági erejének egyik nagy emporiuma, hanem a hol a magyarság szíve dobog. (Éljenzés:) s ered olyan polgárságtól, amely mindig tündöklött hazafiságban és hazaszeretletben. (Tetszés és éljenzés.) Epen ez teszi oly nagygyá, oly felette kitüntetővé szíves meghívásukat: és ha ennek engedek és e pillanatban körükben megjelentem, akkor az Önök parancsát teljesítem, mert hiszen attól a pillanattól fogva, midőn a jelöltséget elfogadtam, az Önök kívánsága nekem parancs. (Éljenzés.)

Megjelentem hát Önök előtt t. polgártársak, hogy őszintén és nyíltan, ugy amint egy magyar ember mindig tenni szokta mindenféle leplezgetés nélkül (Helyeslés) elmondjam, hogy mit érzek és mik azok az elvek, melyek alapján állva kívánom hazámat szolgálni. (Halljuk! Halljuk!)

Tisztelt polgártársak! Mielőtt ezt megtenném, engedjék meg, hogy rövid vissza-

pillantást vessek az elmúlt 3 évre. Azért választom ezen időszakot, mert hiszen akkor voltak az utolsó választások; azért választom, mert sajnos, az én felfogásom szerint azóta nem valami nagyon örvendetes dolgok történtek fenn a parlamentben, mert hiszen méltóztatnak nagyon jól tudni, hogy az első két év teljesen meddő volt; emlékeznek azon vitákra és azon súlyos, nagy, bonyolult helyzetre, amely parlamenti tevékenységünkre nehezdedt. Az egyetlen gyermek védelmi rendszabályokat magában foglaló törvényen kívül egyetlen üdvös törvényt nem tudott alkotni a törvényhozás, és a midőn azután ezen áldatlan viszonyok közepette amik vázolására még rá fogok térni, akkor a jelenlegi kormány vette kezébe a gyelőt, akkor a rend nagy nehezen helyre állott. Amidőn Tisza István (Élénk éljenzés. Egyes abeugkiáltások. Hosszas, lelkes éljenzés) miniszterelnök kezébe vette a kormányzatot. Mindenekelőtt, mélyen tisztelt polgártársak (Halljuk, Halljuk) egyről nyertünk meggyőződést már azóta is: hogy a jelenlegi kormánynak becsületes szándéka hogy az ország ügyeit valóságos nemzeti magyar irányban veze-se, (Ugy van!) az a törekvése, hogy mindent ami ez országban még nem magyar, magyarrá tegye, (Ugy van!) hogy a nemzetiségek itt lassan; társadalmi uton, a magyar faj fölüeny erejénél fogva teljesen be is olvadjanak a magyarságba. És ezen kormány azzal kezdte, hogy a szabadelvű párt kilences bizottsága által kidolgozott katonai reformokat sürgősen életbe is léptette.

Engedjék meg tisztelt polgártársaim, hogy ennél a témánál egy kis ideig megálljak (halljuk! halljuk!) Mindnyájunk előtt ismeretesek azon állapotok, a melyek nálunk a közhadsereg tisztikarának kiegészítése terén uralkodtak.

Sajnos, sokszor kellett hangsúlyoznom, a parlamentben, hogy Magyarország nincs úgy képviselve a közös hadsereg tisztikarában, mint a hogyan képviselve kellene lenni (Ugy van) épen ezért ezt felismerve: a kormány a katonai nevelést Magyarországon magyarrá tette. (Éljenzés.)

Méltóztatnak meg nézni azokat a tanterveket, a melyek ma már életbe vannak léptetve: méltóztatnak megnézni ifjainkat akik ma katonai pályán vannak azok mind magyar nevelésben részesülnek, úgy hogy idővel annyi magyar tisztünk lesz, a mennyi épen szükséges arra, hogy a hadseregben méltó helyet foglaljon el a magyar. (Ugy van!) Ez óriási haladás; és csak ha ez keresztül lesz vive, csak akkor fogunk biztosan a jövőbe nézni, akkor fogja csak ifjuságunk méltó helyét elfoglalni a hadseregben.

Evvél kapcsolatosan T. Polgártársak! a katonai alapítványi helyek 250-ről, 1128-ra emelkedtek. Mit jelent ez? Azt, hogy hazánk ifjusága államköltségen neveltetik ott a katonai akadémiákon és tanintézetekben és hála a gondviselésnek, konstatalhatom, hogy a megszaporodott helyekre a jelentkezés olyan tömeges volt, hogy teljes megnyugvással nézhetünk a jövő fejlődés elé.

Ha hozzá tesszük polgártársaim, hogy az óhaj, a mely minden magyar ember szívében él, hogy honvédségünk, ez a par excellence magyar hadsereg hasonlóképen tüzéséggel és műszaki csapatokkal láttassék el, ez az óhaj az hasonlóképen teljesült és honvédségünk tüzéséggel kiegészítve ott áll, hogy komoly idők beálltával megfelelhessen hazafias kötelességének. (Lelkes éljenzés.)

Az e téren elért vívmányok és eredmények végére hagyom a legfontosabbat. Kormányunk azon volt, hogy véderőnk a két éves katonai szolgálat alapjára helyezze. (Tetszés.)

Hogy mit jelent ez t. polgártársaim, azt hiszem, nem kell részletezni, nem kell bővebben megmagyarázni. — Hiszen eddig, a legtöbbben 3 évig voltak kötelesek fegyver alatt szolgálni és a védkötelesek egyrésze tisztán a véletlennek, tisztán a sorsnak köszönhető, hogy mások rovására, a kik három évig voltak kénytelenek szolgálni, a póttartalékba került és csak nyolc hétig szolgált.

Ez csak elég szembeötlő aránytalanság. — Ezentul ez a véletlen meg fog szünni és mindenki egyformán 2 évig fog szolgálni. (Tetszés.) Hogy mit jelent ez a közgazdaságra is, hogyha derék hazafiaink már a második év végével szabadságra mennek, ez bővebb magyarázatra nem szorul. (Ugy van! Eljenzés.)

Ezenfelül a jelen kormány programjába felvette, hogy ezentul a katonai hatóságok kötelesek egymással magyarul levelezni, mindenféle hatóságok, nemesak az ezredék, de a magasabb parancsnokságok is; továbbá Magyarországon a laktanyák feliratai is magyar államiságunknak megfelelőek lesznek. Reményem, hogy meg fog oldatni mielőbb a katonai büntető perrendtartás kodifikálása is, még pedig oly alapon, hogy a magyar nyelv teljesen érvényre jusson benne. (Élénk éljenzés.) Ha tehát szemügyre vesszük mi minden történt meg részben, és fog megtörténni, a mi eddig csak óhaj volt, akkor azt hiszem bátran mondhatjuk, hogy az utolsó év nem volt teljesen meddő, legalább e téren, hogy a mint voltam szerencsés már rámutatni, bizony nemzeti irányu vívmányokat mutathatunk fel, (Ugy van!) Ezért is joggal mondhatom, tisztelt polgártársak, hogy jelenlegi kormányunk nemzeti irányban kíván működni és a nemzeti irányt kívánta minden téren fejleszteni. (Éljenzés.)

De ha ezen örvendetes tényeket fel is sorolhatom, mégis nagyon szomorú kötelességet kell teljesítenem, amidőn ezek mellett mindjárt rá kell mutatnom arra, hogy például a polgári perrendtartás, amely teljesen készen feküdt már a képviselőház asztalán, továbbá a népoktatás reformjára vonatkozó törvényjavaslat sajnos, törvényerőre nem emelkedhetek. (Igaz!) Hogy miért, erre leszek oly bátor mindjárt rátérni. Ezuttal pedig arra akarok rámutatni, hogy a polgári perrendtartás törvénybe igatása már élénk szükségét képez (Ugy van), hogy végre valahára egyöntetű lehessen az igazságszolgáltatás s hogy a jogvédelem biztosabb alapra helyeztethessék.

Es mit mondjak a népoktatási törvényről? Hiszen Önök maguk tisztelt polgártársaim, legjobban tudják mert hiszen mindnyájan olvassák az újságot és abból láthatják, hogy alig, hogy hazafias kormányunk előterjesztette e törvényjavaslatot, minden oldalról támadást intéztetett ellene és leginkább a nemzetiségek részéről.

Hálát adok a Gondviselésnek, hogy épen Önök, t. polgártársaim, tisztelnek meg bizalmukkal mert hiszen itt ugyan nemzetiségi kérdés nincsen; itt, a tősgyökeres magyarságnak e híres otthonában egyáltalán nem is jöhet kérdésbe ilyen támadás, itt actualis jelentőséggel nem bír. De igenis Magyarország több részében nagyon is felbujtották a lakosságot, mert azt akarták velük elhitetni, hogy a magyar kormány el akarja kobozni a nemzetiségek és a felekezetek jogait. Hát ez nem áll! ez nem úgy van, mert az a törvényjavaslat meg adja minden hitfelekezetnek épen úgy mint a nemzetiségnek a maga jogait. De igenis kívánja és ezt hangsúlyozom, hogy népoktatásunk magyar legyen (Élénk éljenzés.) Ez mindezt a hol még eddig nem volt magyar, kötelessége annak a nemzetiségi publikumnak is, annak az egyháznak is, a magyar nyelv művelése, a magyar nyelv oktatása, hogy ha maga az az ifjuság ki lép az életbe, tudjon magyarul és így ne legyen akadály a annak, hogy tovább működhessék a közérdekében, hanem hogy a magyar nyelvet bírva a magyar állam közelében is, bármily állást elfoglalhasson (tetszés.)

En t. polgártársaim, rendkívül óhajtom, hogy mind a két törvényjavaslat minél előbb törvényerőre emelkedhessék. (Élénk helyeslés.)

Es azután, ha egyszer rendezett parlamenti viszonyok lesznek, még egy óriási, nagyfontosságú kérdés vár elintézésre: az adóreform. (Halljuk! Halljuk!)

Hiszen mindnyájunk előtt ismeretes, hogy mily elavult rendszabályok, mily elavult kulcs szerint történik ma az adókiadás;

hiszen valósággal a Bach-korszakra emlékezett a mai adókules és azon korszak óta eleddig nem lehetett a bajon segíteni. Most javában dolgozik a kormány e reformon és a munkák már is előrehaladtak. (Halljuk! Halljuk!)

Nemcsak a kereseti adót kell szabályozni és reformálni, hanem a földadót is, mert hiszen mindnyájan tudjuk, hogy a gazdaközönség, a földműveléssel foglalkozó polgártársak bizony-bizony meg vannak terhelve és sokszor méltán van ajkukon panasz e miatt, méltányos az az igényök, hogy e terhen könnyítsenek. Remélem, hogy az az adóreform, a mely most kidolgozás alatt van, minden jogos panaszt orvosolni fog.

T. polgártársak! Ezek volnának talán azok az ügyek, a melyekre rá kívántam utalni, visszatekintve az elmúlt három esztendőre.

Es ha most a jövőbe tekintek, akkor lehetetlen, hogy egy pillanatra meg ne álljak Deák Ferenc nagy hazánkfia nagy művénél, a melyet 1867-ben, tehát 37 évvel ezelőtt alkotott.

1867-ben megtörtént alkotmányunk helyreállítása; a nemzet és a király közötti békés viszony szabályoztatott, minden polgár bizalommal tekintett a jövőbe, a parlament megkezdte működését. Senkinek se jutott eszébe akkor, hogy a szólásszabadságot biztosító 1848-iki törvények alapján állva, valaha az obstrukcióhoz fogunk eljutni.

Sajnos, a bekövetkezett idők ezt megcáfolták. Az 1875. évben volt egy erős küzdelem, de ez nem volt technikai obstrukció, hanem u. n. agyonbeszélés.

Ezt követte az 1892. évi agyonbeszélés, midőn — a mint méltóztatnak tudni, a közgazgatás államosításáról volt szó és az erre vonatkozó törvény épen agyonbeszélés, miatt az elv kijelentésén túl nem jutott törvényt nem tudtuk keresztül vinni épen ennek folytán.

De az első igazi obstrukció 1899-ben volt ez az országot az exlexbe kergette. És azután folytatódott. Mert kormány kormány után bukott, mert nem tudta kiállani és nem tudta legyőzni az obstrukciót.

A Széll kormány sorsát méltóztatnak tudni. Az exlex állapot több mint egy évig tartott. Hogy mennyi kára volt az országnak anyagilag és erkölcsileg ebből az állapotból, azt engedjék meg, hogy ne részletezzem. Hiszen mennyi millió és millió kamatvesztése volt az államnak csak azért, hogy az adók nem folytak be rendszeresen és mennyire erkölcsi presztizsünk rovására szolgált ez az állapot a külföld előtt!

De mindezzel a képviselőháznak egy része nem törődött. A dolgok ily szomorú állása mellett alakult aztán meg a jelenlegi kormány. A jelenlegi kormány aztán bizonyos mértékben rendet csinálva, az 1903. évi költségvetést megszavaztatta, de persze csak csonkán, mert az új tételek hiányoztak belőle és akkor valahára az 1903. és 1904. évi sorozást is megajánlották s rá kell mutatnom azokra az igazán sors sujtotta polgártársainkra, a kiknek a rendes szolgálati időn túl kellett szolgálniok épen áldatlan politikai viszonyaink folytán, a kik csak 1904-ben tudtak hazaszabadulni családi tűzhelyükhöz.

A nyár derekán azután az 1904. évi költségvetés megszavaztatott.

Már most tisztelt polgártársak, a szabadelvűpártnak tíz éven keresztül, olykor szinte tehetetlenül kellett néznie és tűrnie a rendellenes parlamenti állapotokat; tűrnie kellett, hogy a parlamentárizmust teljesen felforgassa a kisebbség uralma. Csoda-e, ha végre is belátta, hogy cselekednie kell? (Ugy van! tetszés.) Hiszen épen az 1848-iki törvények védelmére kellett sorompóba lépnie az 1867-iki kiegyezés alapján álló szabadelvűpártnak! (Tetszés.)

Az 1848-iki törvények expressis verbis ki mondják, hogy olyan házszabályokat kell alkotnia a parlamentnek, a melyek a nyugodt tárgyalásokat biztosítsák. Az 1848-iki törvény megállapítja és biztosítja minden honpolgárnak a szólásszabadságot. (Ugy

van.) És mit látnak tisztelt urak az utolsó években? Sem a tárgyalások nyugodtságát meg nem óvták, sem a szólásszabadságot nem tisztelték. (Ugy van!) A házszabályok fogyatékosságai folytán olyan jeleneteknek lettünk tanúi, amelyek igazán szégyenünkre válnak, mert a parlament nem tudta működését kifejtteni és a helyett, hogy üdvös törvényeket alkotott volna, egészen hiábavaló szövegszerűséggel pocskolta az időt. (Ugy van!)

A többség és a szabadelvűpárt igenis reformálni akarja a házszabályokat, de senkinek sem jutott eszébe, hogy a klotürt hozza be, hogy a szólásszabadságot bármilyen irányban csönkíteni merje. Egyedüli szándékuk az, hogy oly szabályok létesüljenek, amelyek az ugynevezett technikai obstrukciót kizárják. (Ugy van.) A ház méltóságát és rendjét emeljék és biztosítsák lehetlenné tegyék, hogy az országot egy 20-30 emberből álló kis csoport minden évben az exlexbe kergesse. (Ugy van! Tetszés!)

Ez, t. polgártársaim a cél és midőn a szabadelvűpárt a cél megvalósításához fogott, szomorú jelenetekre virradt parlamentárizmusunk. A kormány kérte, hogy a parlament küldjön ki egy 21-es bizottságot, amely a házszabályok revízióját előkészítse. Ez egészen egyszerűen megtagadtatott. Pedig ez a legparlamentárisabb eszköz, amelyet az ember csak elképzelhet és ez csak előkészítő stádiuma volt a dolognak, mégis teljes vehemenciával megakadályozta az ellenzék a 21-es bizottság kiküldését.

Midőn a többség a parallel ülésekkel sem tudott boldogulni, a midőn kimondatott a technikai obstrukció, kimondatott olyan vezető férfiak által, akik eddig sohasem vettek részt a technikai obstrukcióban, akkor a többség két alternatíva előtt állott: vagy visszavonul és enged, hogy a technikai obstrukció esetleg két évig pusztítva megakadályozzon minden haladást; vagy pedig a maga részéről valahogyan a cselekvés terére lépjen. (Helyeslés.) T. polgártársak! A szabadelvűpárt ez utóbbit választotta, a cselekvés terére lépett. (Élénk helyeslés.)

Igaz, hogy megsértette a formát, de megmentelte a lényegét, (Ugy van!) A képviselőháznak kétségtelen, feltétlen többsége intézkedett és meghozták azt a szabályt, amely lehetővé teszi, hogy a házszabályok revíziója létesíthessék (Élénk helyeslés.)

T. polgártársaim! Még csak egyet kívánok e pontnál megjegyezni. Ha nézzük, hogy honnan is származik ez az áldatlan technikai obstrukció, rögtön látjuk, hogy ez az nem magyar termék. Magyarországon ez a mi őseink s különösen az 1848-as idők dicső nagy alakjai (Lelkes éljenzés) nem ismerték; Ausztriából lett importálva, tisztára osztrák termék, (Ugy van!) Nem magyar fejből eredt; az osztrákot utánozzuk, még pedig abban, a mi rossz, pedig, ha már utánozzák, inkább utánozzák ott ahol jó példával jár elől. (Helyeslés, zaj.) Ez megdöntetlen igazság, melyen tisztelt polgártársaim. (Igaz! Ugy van!)

Csodálni való-e, tisztelt polgártársak ha azok láttára, a mik történtek, ha a gyászos emlékü december 13-i eset után, a midőn védtelen teremőrök lakoltak és a terem butorain töltötték ki indulatukat komoly törvényhozók: csoda-e, hogy akkor a szabadelvű párt látta a többség és látta a kormány, hogy így tovább haladni nem lehet? Meg kell tehát kérdezni a nemzetet, — erre az elhatározásra kellett jutnia — meg kell kérdezni, vajjon helyesli-e a mi törekvéseinket, a mienket, akik nem hatalmi vágyból, nem erőszakoskodásból cselekszünk, hanem csak a törvényes rendet akarjuk helyreállítani, vagy pedig helytelenül-e eljárásunkat. És éppen azért szánta el magát a kormány arra, hogy ő felségének előterjesztést tegyen, hogy a parlamentet feloszlassa.

A parlament tehát feloszlatott. De még a feloszlás előtt kifejezésre jutott valami, ami a mai szituációra szerfelett jellemző. (Halljuk!) Ugyanaz az ellenzéki koalíció, amely előbb tüzzel vassal tiltakozott minden házszabályrevízió ellen, egyszerre,

midőn látta, hogy nem enged a többség, ki nyomatta, hogy szükséges a házszabályrevízió (Igaz! Ugy van!) de egy feltételt szabtak: a miniszterelnök fejét akarták érte. (Mozgás.) Nos, t. polgártársak, ezt a feltételt teljesíteni, valóban erkölcsi súlyedés lett volna. (Igaz! Ugy van!)

Férfiasan kitartani és cselekedni kell tehát, mert hiszen velünk az igazság. (Élénk, helyeslés.) Oly elvek védelmében kell cselekednünk, amelyek megóvásával hazánk igaz érdekei előmozdításának tartozunk. (Ugy van!)

És vádolják a kormányt és a többséget alkotmány sértéssel. Hát t. polgártársaim kérdelem önöket, alkotmány sértést követ el, aki nem halad tovább olyan utakon, amelyekre felhatalmazást nemzetétől nem kapott, hanem először meg akarja kérdezni a nemzetet: helyesled-e a lépésemet vagy nem? Alkotmány sértést követ-e el? (Nem!) Vagy pedig éppen ellenkezőleg, a legalkotmányosabb uton jár? (Zajos helyeslés.) En hiszem, hogy az utóbbi az igaz és minden gondolkodó hazafi nekem fog igazat adni. Nem alkotmány sértésről van szó, hanem csak a törvényes rend helyreállításának a szükségességéről. (Ugy van.) A feloszlást ő felsége elrendelte, új választások előtt állunk.

Mint az önök képviselőjelöltje ez idő szerint (Lelkes éljenzés és taps.) kötelességemnek tartottam önök előtt megjelenni, őszintén elmondani nézeteimet. Ne vegyék rossz néven talán, ha egyetmást olyat mondtam, a mely nem mindenki szívében talál visszhangra. De én azt tartom, hogy minden magyar embernek kötelessége minden körülmények között igazat mondani (Igaz! Ugy van!) és soha se szabad polgártársainkat félrevezetnünk. (Tetszés.)

Ezért legyen szabad t. Polgártársaimat felhívnom, hogy ezen nagy kontruvers kérdés elbírálásával mindenki kövesse a legjobb meggyőződését és járuljon a választási urnához azzal a hazafias bölcsességgel és igazságérzettel, amely a magyar embert mindig jellemezte, akkor midőn a haza egy-egy döntő fontosságú ügyének elintézéséről van szó.

Kérem önöket feleljenek szavazatukkal arra a kérdésre, a melyet önök elé terjesztett a kormány és a többség, igenlő értelemben. Nem a magam személye részére kérem ezt a szavazatot, mert ez az ügy a melyről most szó van nem az én ügyem, nem is egyes embereké, hanem az egész ország érdekéről van itt szó. (Zajos tetszés és éljenzés.)

Ezen szentügy érdekében és részére kérem szavazatukat.

És ha úgy vélik, hogy igazam van: akkor ne csak szavazatukat adják, hanem a maguk hatás körében minden irányban működjenek közre, arra hogy az eszme diadalmasodjék is. (Élénk éljenzés, tetszés és taps.)

Most t. polgártársaim engedjék meg, hogy még néhány szóval csekély személyemről is szóljak (Halljuk! Halljuk!) Önök felette megtisztelnék engem azzal, hogy a jelöltséggel megkínálnak. Kijelentem Önök előtt, hogy teljes életemben szabadelvű voltam, maradok és jövőben is az leszek (Lelkes éljenzés.)

Azon szabadelvűséget követem és kívánom követni amely az 1867-iki kiegyezés közjogi alapján állva Magyarország területi integritását meg fogja védelmezni minden ellenség ellen, legyen az kül-ellenesség, legyen az bel-ellenesség, azon szabadelvűség szolgálatában állok, mely nem ismer polgártársak között rang és születési különbséget (Tetszés és éljenzés). A szabadelvűség tág teret nyit minden hazafinak és minden honpolgárnak, hogy úgy érvényesülhessen, amint tehetsége, állása és viszonyai megengedik. (Élénk éljenzés.) Én a szabadelvűség szolgálatában állok, amely nem ismer vallásfelekezeti különbséget. (Éljenzés.) A kormány ennek folytán nem ismer vallás felekezeti különbséget, hanem mindenkit úgy becsül, ahogy az ő érzése, az ő hazafias tettei

megérdemlik. (Lelkes éljenzés.) Én azt a szabadelvűséget fogom szolgálni, a mely pártolja és támogatja a kereskedelmet és az ipart, amely támogatja a kisiparost. (Egy hang: Eljen az önálló vám!) amely támogatja a gazdát a földmivest, hogy nyersterményeit okszerűen értékesíthesse. (Halljuk, halljuk!) és hogy az állat kivitel szintén előmozdíttassék. (Helyeslés.)

De, t. polgártársaim, Önök méltán szemrehányással illethetnének engem, hogy egy nagyon fontos kérdést nem érintek s ez az önálló vámterület kérdése. (Éljenzés, Halljuk, halljuk.) Soha életemben nem tértem ki semmiféle kérdés elől.

Ami a magam meggyőződése, azt bátran ki merem mondani. Mert hiszen belsőleg meg vagyok győződve, hogy úgy van helyesen. Nem vitatom el másnak a jogát, a saját meggyőződésére, de kérek mindenkit, respektálják az én meggyőződésem is. (Tetszés.)

Az önálló vámterület kérdéséről a következő nyilatkozatot kell tennem. (Halljuk, halljuk.) En tisztelt polgártársaim a közös vámterület hive vagyok. (Éljenzés, Zaj.) Méltóztassanak csak meghallgatni. Hive vagyok, mert azt tartom, hogy Magyarország még nem jutott a fejlettség azon fokára, amelyen már most az önálló vámterületet azonnal életbe léptethesse; de kijelentem minden habozás nélkül: addig állok a közös vámterület alapján, ameddig sikerül Ausztriával oly egyezséget kötni, amely minden tekintetben megóvja és biztosítja Magyarország érdekeit. (Élénk helyeslés.) Abban a pillanatban amidőn azt látnám, hogy ezek az érdekek veszélyeztetve vannak, hogy ezt a kérdést többé nem tudjuk úgy megoldani, ahogy akarjuk: abban a pillanatban a legnagyobb készséggel azok közé fogok állani, akik a vámsorompókat felállítani kívánják. (Tetszés és éljenzés.)

És még csak azt akarom megjegyezni, hogy meggyőződésem és tisztán tapasztalaton alapuló meggyőződésem, hogy iparunk még nem oly előrehaladt és nem áll oly színvonalon, hogy már e pillanatban kiállná a külföld versenyét és nekem szívem fájna azon derék magyar uri emberekért, kiket a hirtelen változás érzékenyen sújtana, részint mint földbirtokosok, akik nem tudnák nyers-termékeiket jól eladni, mert magas vámmal állanak szemben, részint pedig mint iparosokat, kik ennek folytán tönkre mennének Magyarországon. Ezt én ki akarom kerülni és a magam részéről mindig oda fogok törekedni, hogy csak akkor fogunk az önálló vámterület terére lépni, ha a szükség parancsolja és a lehetőség meg van. (Tetszés és helyeslés.)

Végül, t. polgártársak, engedjék meg, hogy most, mint Debrecen város egyik kerületének képviselőjelöltje, néhány szót szóljak Debrecen küln érdekeiről. (Halljuk, Halljuk!) A magam részéről mindenekelőtt kijelentem, hogy ha bizalmunk folytán a képviselőiséget reám ruháznák leszek zivek, akkor elengedhetetlen kedves kötelességem természetesen, hogy mindent megtegyek ennek a virágzó magyar városnak szolgálatában, minden erőmből telhetőleg érdekeit előmozdítsam. (Hosszantartó éljenzés.) De ki kell jelentenem azt is t. polgártársaim, hogy ha el is buknam, ha nem is lennék képviselőjük, ez cseppet se változtatna a helyzetem. (Tetszés és éljenzés.) Forduljanak hozzám és én biztosítom, hogy egy a nemes sz. kir. város érdekeit, mint az egyesek jogos érdekeit támogatni mindenkor kedves kötelességemnek tartom. (Hosszas élénk éljenzés, tetszés és taps.)

Most t. polgártársaim Debrecen speciális általam szemlélt érdekeiről kívánok néhány szót szólani. (Halljuk! halljuk!) Fel említem, hogy a népoktatási törvényt benvújtotta a kormány. Ezzel kapcsolatosan legyen szabad még rámutatnom arra, hogy Magyarországon a közoktatás még sok kívánnivalót hagy hátra, nagyon sok a teendő ezen a téren, és különösen égető szükség volna, hogy a külföldi vidéki egyetemek mintájára nálunk

is legalább harmadik egyetem állittassék. (Eljenzés.) Tisztelt uraim! Nem habozom kijelenteni, hogy minden előfeltételt, ami a tery kivételére szükséges, itt a debreceni viszonyok közt megtalálom és a magam részéről legnagyobb lelkesedéssel azok közé fogok állani, akik a harmadik egyetemet Debrecenben kívánják. (Lelkes eljenzés és taps.)

Tudom t. polgártársaim, hogy Debrecen városa szintén nincs teher nélkül, tudom azt, hogy sok kötelezettségei vannak, de tudom azt is, hogy Debrecenben még bizony a esatornázás, a villanyosvilágítás és több oly beruházás melyek ma már európai színvonalon álló városnál megköveteltetnek — hiányoznak — és hogy ezek minél hamarabb létesüljenek a t. polgártársak is a legmelegebben óhajtják. Itt is közre kell működni, hogy ha a jelenlegi terheket e címen még szaporítani kell, hogy megfelelő konverzióval el lehessen érni, hogy anélkül, hogy a közönség túl terhelhetné mégis beszereztessek azon összeg, amely az épen általam mondott célnál szükséges.

A közlekedés terén úgy tudom, — lehet hogy nem vagyok egészen jól informálva — de úgy tudom, hogy kívánatos épügy a Debrecen—Pallag—Sámson—Nagykállói vonal minélelőbb való kiépítése, mint a debrecen—derecske—nagyléta helyi érdekű vasut továbbfejlesztése, hogy ezáltal az itteni forgalomnak teljes mérvben eleget lehessen tenni. (Ugy van!)

Ezeket az ügyeket támogatni kedves kötelességemnek fogom tartani. (Elénk eljenzés.)

T. Polgártársaim! Hálás szívvel köszönöm, hogy hosszúra nyult előadásomat szívesek voltak figyelemre méltatni. — Mielőtt befejezném beszédemet, lehetetlen, hogy egy jelenségre rá ne mutassak. (Halljuk! halljuk!) Amióta szerencsém van az Önök körében tartózkodni, nap nap után a legodíusabb támadásnak vagyok kitéve, a helyi lapok egy részéről. (Ugy van! Elénk felkiáltások: Eljen Münnich!)

T. Polgártársaim! Én tudom, hogy ez a támadás csupán a mostani idők izgalmanak jele és hogy ezek megint elismulnak, midőn a választásoknak vége lesz. Határozottan kijelentem azonban, hogy engem ezek a méltatlan támadások hidegen hagynak (Tetszés és helyeslés) és hogy ezen támadásokat semmiféle irányban viszonzni nem vagyok hajlandó. (Elénk helyeslés.) Én soha életemben még ellenfeleimben sem kerestem azt, ami bennünket szét választ hanem — hiszen úgy is kevesen vagyunk magyarok — mindjárt ami bennünket összefűz. (Elénk tetszés és eljenzés.)

En ellenfeleimet sohase támadtam, se becsületükben, se hazafiságukban. Fájt nekem mondhatom, hogy engem hazafiságomban úgy támadtak meg, amint ezt a mai lapok egy részében olvastam.

Nohát Urak ha ebből egy szó is igaz lenne, akkor meg vagyok győződve, nem állanék most Önök előtt, hanem tüzzel-yással kidobtak volna városukból. (Elénk felkiáltások. Eljen Münnich.)

Ha én oly cselekedetekre képes volnék, a milyeneket ott rám fognak, akkor nem volnék érdemes, hogy engem itt meghallgassanak. (Hosszas lelkes eljenzés és taps.) De tisztelt polgártársak mindenki saját izlése szerint cselekszik. (Elénk felkiáltások. Ez az igaz!) Meghagyom nekik az ő izlésüket. En azonban senkinek hazafiságában nem kételkedem. (Eljenzés.) De ugyanazt követelem a magam részéről is. (Elénk helyeslés.) És mindaddig, amíg bizonyítékok nem fekszenek előttünk, míg okot nem szolgáltatottam rá, legalább is méltatlan és magyar emberhez nem illő a fegyver és a támadás, amelyben részesültünk. (Ugy van!) Lehet hogy nincs jogom rá, hogy az Önök bizalmát épen én kérjem, mert hiszen az én bölcsöm nem itt ringott, de t. Uraim talán elég önöknek az, hogy Magyarországon ringott az én bölcsöm is és (Tetszés) ha mi, akik valamennyien magyarok vagyunk, mindnyájan kölcsönösen megbecsüljük, egymásban az alkotmány szeretetet és hazafias meg-

győződés, akkor ilyen dolgok nem fordulhatnak elő. (Zajos tetszés.)

Ezen kis kitérés után, melylyel csak jelezni akartam ebbeli álláspontomat, zárom beszédemet, szívem mélyéből eredő azzal az óhajással, vajha a jövő meghozza országunknak a várva várt parlamenti békét, hogy minden jogosult érdeket ki lehessen elégíteni, hogy a haza a virágzásnak az ő fokára jusson, melyet ezen ország méltán megérdemel (Elénk eljenzés.) és hogy dicsőségesen uralkodó I. Ferenc József (Szünni nem akaró felkiáltások: Eljen a király!) király fején Szent István koronája fényben dicsőségben és hatalomban tündököljön. (Lelkes eljenzés.) Eljen a haza! Eljen a király! (Szünni nem akaró lelkes eljenzés és taps.)

Hatalmas taps és perceekig tartó eljenzés zúgott föl a választó polgárok sorából, midőn Münnich Aurél a király és a haza életetésével befejezte beszédét.

A karzatokon elhelyezkedett vöröstollas ifjak nagy lármával hagyták el a termet, de olyan rendezavarás, mely a rendőrség beavatkozását vonta volna maga uton, nem történt.

A programbeszéd elhangzása után

Dr. Löfkovits Márton tartott még rövid, lendületes beszédet, melyben köszönetet mond Münnichnek a jelöltség elfogadásáért, a ki szíves volt több ízben közibönk jönni és a most elhangzott hatalmas, tartalomdu beszéde által politikájával megismertetni. — Napról-napra - folytatja — azt tapasztaljuk, mióta a város vezetése a szabadelvűpárt kezéből kisiklott, ezt a hatalmat az ellenzék úgy magyarázza, hogy nekik minden szabad, de nekünk hallgatni kell, mert a szövözetkezeti ellenzékiek megesküdtek az új szentháromságra: Lengyel Zoltánra, Bánffy Dezsőre és Apponyi Albertre. Odáig jutottunk, hogy a koalíció egész egyszerűen ráparancsol a hivatalnokra, hogy velük kell tartani, mert ez a koalíció törvénye. Városunkban azok lettek a választási elnökök, helyettes elnökök és tisztségét viselő, a kiket a helyi koalíció korifeusa kinevezett. Ez az ő igazságuk. De vissza fog térni Debrecenben újra a szabadelvűség uralma. Most csupán az a kérdés: Támogassuk-e szavatainkkal az ország hátrányára szolgáló obstrukciót, vagy követeljük azt, hogy a parlament a békés nemzeti munka helye legyen. Mérheterlen köszönettel tartozunk annak a kiváló féfiúnak, a ki személyének varázsával, képességeinek fegyvertárával jött közénk, hogy a szabadelvű zászlót diadalra jutni segítse. Rójjuk le vele szemben a hálnkat, mert ez a kötelességünk. Mindenki, a ki hazáját igazán szereti, a ki Debrecen város fejlődését és anyagi jólétét szívén hordja, kell, hogy a mi jelöltünket támogassa. Ismerve az önök elvhűségét, tudom, hogy mindnyájuk óhaját tolmácsolom, ha azt mondóm, hogy mához egy hétre le fogjuk róni hálnkat Münnich Auréllal szemben és 8 nap mulva büszkén kiálthatjuk: eljen Münnich Aurél, a mi képviselőnk!

Ezután a választó közönség a jelölt életetésével lassan oszladozni kezdett. Jó negyed óráig tartott, ming a rengeteg nép kihömpölygött a Bika diszterméből az utcára.

Este 8 órákor pártvaosora volt az Arany Bika disztermében. Erről *Bokrétás világ* című rovatunkban vagyunk hiráással.

A 48-as Apponyi.

— jan. 20.

Apponyi Albert grótot évtizedekre nyuló politikai pályája alatt mindenkor a hangulatok irányították. E hosszú pálya sikerei kimerültek egy-egy szónoklatot követő muló tapsviharban. Maradandó politikai diadalok e karriérhez nem fűződnek. Apponyi Albertnek állandó fáuma volt, hogy kudarcot szenvedett erősebb, energikusabb egyéni-

ségekkel szemben. Hány ragyogó elme, hány kimagasló talantum kezdte mellette politikai pályafutását! De van-e csak egy is, a ki a decenniumokon keresztül vele is maradt? Egyetlen egy sem akad. Ha egyéb nem, úgy ez a jelenség gondolkodóba ejtheti Apponyit. Hogyan, hát ez a sok illusztris nagyság, Szilágyi, Horánszky, Hodossy, Pulszky, mind, mind következtelennek bizonyults csak egyedül ő maradt következetes? Bizonyára nem. Az ambició, a buzgó becsvágy, a kielégítetlen avagy sértett önértzet Apponyi táborába terelt nem egy nagyságot. Am Apponyi kanyargó, határozatlan, szeszélyes politikai ösvényei rövid idő multán elriaszották ugyanezen férfiakat az ő oldala mellől.

Ennek a politikusnak az a szomorú sors adatott, hogy, az csak perjesével szembe találja magát, mindazokkal a kik valaha vele egy uton jártak. Nem is lehetett ez másként. Mert nincs már az politikai pártalakulás, a melynek kötelekébe Apponyi Albert ne tartozott volna.

Pályáját mint konzervatív kezdte, mint mérsékelt ellenzéki folytatta. Azután lett nemzeti párti, majd kormány-párti, végül 48-as. Egyetlen párt kötelekébe nem tartozott soha, a néppárt kötelekébe. De állithatja-e ezért valaki, hogy nem voltak idők, amikor Apponyi épen a néppárthoz állott legközelebb? Hiszen egyik vezére volt ő az egyház-politikai ellenzéknek.

E mellett soha azt az irányzatot, melyhez pillanatnyilag tartozott igazán szívből nem támogatta. Hiszen tudvalevő, hogy mint a többség oszlopos tagja minő nyíltan kacérkodott a katonai obstrukcióval! Minő buzgósággal fogadta, mint a Ház elnöke, az ellenzék deputációit! *Szél Kálmán ne csinál belőle titkot, hogy bukásának előidőzésében Apponyi Albertnek jelentős része volt.*

Ezek után az előzmények után most Apponyit a szélsőbalon fogjuk viszont látni. És ez a lépése valamenyi közt a legszeszélyesebb, a legindokolatlanabb. Merő objektívoko lehet egy politikusnak, hogy a 67-es alapot most idehagyja. Harminc éven át Apponyi ennek az alapnak buzgó védelmezője volt. Buzgó védelmezője volt olyan időben, a mikor a 67 es alap keretének nemzeti tartalommal való kitöltése csak óhaj volt még. A mikor a közös intézmények, hadsereg és külügy a nemzetből még távol állottak vezetésben és érzésben. Amikor a monarchia másik államával kötött kiegyezéseink még ugyan is rászorultak a méltányosabb módosításra.

Az évtizedek folyamán mindez miképpen lett. A bachrendet hova-tova más szellem hatotta át. Az egész institúció közelebb hozatott a nemzethez. A tiszt képzés magyarrá tétele után a magyar elemnek új hatalmas gátsora uyittatott, melyen át bevonuljon és elfoglalja a hadseregben azt a helyet, mely a magyarságot harci erényei folytán méltán megilleti.

Az Ausztriával kötött legutóbbi kiegyezések után Magyarország megkapta azt, ami anyagi téren joggal

megilleti. A fogyasztási adók visszatérítése és a Körber—Széll-féle megállapodások egyéb részei vívmányokat jelentenek az előbbi állapottal szemben.

A honvédségnek tüzéséggel és műszaki csapatokkal való ellátása szintén nem lehet ok arra, hogy valaki elveszítse bizodalma egy alaphoz, mely mellett sokkal kedvezőtlenebb viszonyok középett kitarított.

Aki ilyen könnyedén odahagyni képes a 67-et, abban ez az alap nem sokat veszített. De véleményünk szerint Apponyi személyében épen olyan keveset nyert a 48. — Ma még a mézeshetek mámorában élnek az urak. Am az örömmámor elmulik. És következni fognak a szürke munkanapok. És akkor ki kell derülnie, hogy Apponyi Albert mindenre alkalmasabb mint arra, hogy vezetője legyen egy szélső radikális irányzatnak. Nem érzéseivel vezették őt oda, hanem személyes gyűlölség és elkeseredés. Ez a politikai érzéseiben konzervatív az első elhatározásoktól irtózik, lelkétől a 48-as politika mai taktikája távol áll. Bomlasztani fog ezuttal is, s minthogy ez az életében rendszerint bomlasztott.

Választások előtt.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, jan. 19.

A jelölések első hivatalos listája megjelent. A Magyar Hirlap közli mai számában a Kossuth-párt hivatalos jelöltjeit. E szerint a függetlenségi és 48-as jelöltek száma 186-ra rug. Ezzel szemben, így szólunk a mi értesüléseink, a szabadelvűpárt a 413 kerületből eddig 326 kerületet foglalt le, a szervezkedését azonban folytatja. A szociálisták 112 kerületben kandidáltak, a néppártiak 42-ben az újpártiak 24-ben, a disszidensek 29-ben. A mikor az országgyűlést feloszlatták, a szabadelvűpártnak 234 tagja volt, a szövetkezett ellenzéknek a disszidensekkel 176 (1 kerület szilenciumos, két kerület halálozás folytán üresedett volt.) A nemzetiségek közül a tótok 11 jelöltet állítottak most, a szerbek hivatalosan 8 at, a románok 23-at. És ha már a statisztikában benne vagyunk, megjegyezhetjük azt is, hogy az első választási napon t. i. január 26-án a választásoknak mintegy 70 százalékát ejtik meg. Ez a régi szokástól való eltérés, a mennyiben eddig úgy volt, hogy a kerületek 80 százalékát a két első napra osztották be.

A bukaresti *Rekolul* most foglalkozik a nemzeti pártnak a Kossuth pártba való beolvadásáról. Tisza István gróf miniszterelnök nemzeti érzés tekintetében egy cseppet sem áll mögötte Apponyi Albert grófnak úgy mond. Majd pedig reflektál Kossuth Ferenc egy kijelentésére, a melyet a fuziós banketten mondott el. Kossuth Ferenc ezt mondta: Ausztria a foederalizmus felé megy, Magyarország pedig csak a personál unió alapján élhet. Erre a cikk ezt a megjegyzést teszi: Ausztria a foederalizmus felé megy, mert az államot alkotó nemzetiségek elvágnak egymással; Magyarország pedig, hol a nemzetiségek hasonlóképpen veszednek egymásközt, a nemzeti egység felé megy. Minő zürzavar!

A mi a fővárosi kerületeket illeti itt változás csak a második kerületben történt, még pedig Nyíri Sándor honvédelmi miniszter javára. Az újpárt és a függetlenségi párt között ugyanis viszály tört ki. Az újpárt a Darányi párthoz csatlakozott, holott eddig a függetlenségi párttal haladt. A függetlenségi párt ennél fogva most önállóan halad és tekintve azt, hogy jelöltje nincs, valószínűleg semleges marad a választáson, holott az újpárt azt hitte, hogy a függetlenségi párt szintén támogatni fogják Darányiékat.

Bokrétás világ Debrecenben.

Választási mozgalmaink.

— jan. 20.

A szabadelvűpárt vacsorája.

Este 8 órakor az „Arany Bika” szálló disztermében 300 terítékes lakoma volt Münnich Aurél tiszteletére, melyen Debrecen város szabadelvű polgárainak színe-java részt vett. Ott voltak a fehér asztalnál többek között: Domahidy Elemér főispán, Dr. Jászi Viktor jogtanár. Szilágyi Imre a szabadelvű párt elnöke, Dr. Kemény Mór ügyvéd, Vecsey Imre főjegyző, Vecsey Zoltán földbirtokos. Dr. Szántó Sámuel, Kernhoffer József, Aczél Géza főmérnök, Labonecz Mihály, Riekl Antal, Gedeon Béla, Nyíry Ernő, Békés Lajos, Géresi Kálmán főigazgató, Dr. Csikos Sándor, Bosznay István, Nagy Elek, Bakos Tibor, Szávay Gyula ker. iparkamarai titkár, Székely Ferenc, Tóth Béla, Dr. Kardos Albert, Tóth Kálmán, Szojka Gyula, Serly Ede, Dumbrava László, Reichmann Armin, Dr. Nagy Kálmán járás orvos, Ormódy Lajos, Dr. Somogyi Zoltán, Szabó Lajos, Dr. Megyeri Pál, Bechert Manó, Falk Lajos, Eisemann Oszkár, Végh Gyula főkapitány, Dr. Hegedüs Jenő, Handel Vilmos, Hern József, Veszprémi Kálmán. Dr. Balkányi Ede stb. és még számosan.

A pecsenyénél felállt Dr. Kemény Mór a II. kerület szabadelvű pártjának elnöke, aki rövid szavakban üdvözölte a kerület képviselő jelöltjét Münnich Aurélt, az ő egészségére és győzelmére üritvén poharát.

Utána Dr. Münnich Aurél emelkedett szólásra és a megjelentek feszült figyelmé között, megható beszédet mondott. Kifejezte háláját és ragaszkodását a II. kerület iránt, mely őt tisztelte meg bizalmával. Utalt a délután elmondott programbeszédére. Majd rátért gróf Tisza István politikájának méltatására, melynek lelkes követője és híve. Elitéli — úgy mond — az ellenzéken a miniszterelnök politikáját és azt vetik mindig a szemére, hogy Ausztria malmára hajtja a vizet. Nos hát ez nem áll, mert a jelenlegi kormány első sorban nemzeti irányt követ. Ha parlamentünk — így folytatja — utolsó két évtizedének lapjait forgatjuk és vizsgáljuk, egy különös jelenséget találunk. Azt, hogy a szabadelvű párt hivatva van az ország sorsát intézni az abból kialakult kormányval egyetemben. Ez a csendesen dolgozó hadtest lelkiismeretesen végzi kötelességét. Vele szemben áll az ellenzék, amely a maga részére vindikálja a hazafiságot és önzetlenséget. A szabadelvű párt, ha nem lármásan, nem terrorizmussal, hanem csendes, önértékes munkával dolgozott hazánk minden ügyének kiépítésére. Azt hiszem önértékeléssel tekinthetünk vissza az utolsó két évtized eredményére, mert mindenütt haladást látnak. Attért ezután az obstrukció káros voltának fejlesztésére, mely megakasztja a parlament munkálkodásában. Végül ismét visszatér a város viszonyaira és poharát Debrecen város polgárságára üriti.

Majd Szávay Gyula emelkedett szólásra. elmondott egy hazafiságtól mélyen áthatott, magas szárnyalású beszédet, mely a megjelentek körében nagy lelkesedést keltett.

A fehér asztaltól elszáll gondolata ahhoz a férfihoz, ki talán most is munkaasztala mellett ül és dolgozik, vagy pihenő órát véve kitekint és nézi vegyes érzelmekkel ezt a frázis birodalmat, melyben nemzeti színekre festett kengyelfutók futkosnak, rőfszámra huzva szájukból a nemzeti szin beszédek szalagjait, s hullatva a haza felett krokodilus könyveket.

Frázis birodalom ez, melynek népét egy dallal, egy hangulatos jelszóval, egy pántlikával elvezetheti akármelyik hamelui patkány fogó. Minden ipar között legjobban virágzik itt az iparszerűleg üzött hazaszeretet. Abból sokan élnek meg, s azzal sok jelentéktelen ember válik jelentékenyű. Megemlíti az önálló vámtérület eszmáját. Ebben az eszmében, ennek üdvözítő voltában feltétlenül hisz és esküszik rá, de ezt a kérdést nem azok oldják meg, akik bokrétába szedik a virágokat, hanem majd az erőskezü Tisza Istvánok.

E férfihoz száll gondolatban, ahhoz, aki áll, mint a gránit szikla a csufondáros nyelvtögtetések és piszkolódások közepette. Egész nap dolgozik, beszél, harcot intéz, békét tesz, buzdít, csendesít, aki ideálja lehet minden férfinak, eszes, erős, nyugodt, vakmerő, hős. Őt élteti egész lelkével.

Egyben indítványozza, hogy a mai lakomából kifolyólag üdvözlő táviratot intézzenek a miniszterhez. — Ezt egyhangulag elfogadják.

Az üdvözlő távirat szövege ez:

Nagyméltóságú
gróf Tisza István miniszterelnök urnak
Budapest.

Debrecen II. kerületének szabadelvű pártja szeretett jelöltjének Münnich Aurélnak ünnepi lakomájából, kitoró lelkességgel üdvözlő nagyméltóságodat. Ragyogó példaképét a férfiúi erényeknek, a hazaszerető munkásságnak, a bátor, eszes, mindenkit haragra lelkesítő, honfiai hősiességnek. Adjon az ég erőt, egészséget nagyméltóságodnak nehéz, de vészkes küzdelmeihez.

Ezután Dr. Szántó Sámuel szólalt fel, poharát a három szabadelvű jelöltre üritvén, majd ismét Münnich Aurél beszélt röviden. Nem akarok — úgy mond — most nagyobb szabású politikai beszédet tartani, hanem e pár rövid szavaimat a debreceni közigazgatás élén álló derék barátomnak Domahidy Elemér főispánnak szenteltem. Vázolta a főispán sok oldalú tevékenységét, dicsérte a jó tulajdonságait s különösen azt emelte ki, hogy a szabadelvűség tántoríthatlan híve. — Poharát Domahidyre üriti.

Domahidy Elemér megköszönte az elismerést, utalt egy évi itteni munkásságára. Kiemelte Münnich nagy politikai egyéniségét és poharát az ő egészségére és Debrecen város polgárságára üritette. Felszólaltak még: Józsa Vince, Dr. Kérészy Árpád, Aczél Géza, Jászi Viktor és még többen. A lakoma éjjelkor ért véget a leglelkesebb hangulatban, Dr. Münnich Aurél éltetésével.

A hajdudorogi szabadelvűek.

Tekintetes szerkesztő Ur!

Szíveskedjék b. lapjában a következőket közölni.

A debreceni füg. újság f. 17. sz.-ban a dorogi tarisznya hitűek című közleményre a következő szerény megjegyzést fűzzük. Nevezett lap egy temdentionosan sugalmazott levél alakjában oly közleményt boesájtott a nyilvánosság elé, mely egész terjedelmében hazug és arcátlan rágalomokkal illeti 34 tisztes és becsületes polgár azon eljárását, hogy merészkedtek és volt bátoroságuk a L. nánási kerületben a szabadelvűség zászlaját bontogatni! Nem tehetünk most már egyebet, minthogy mi is ugyanazon nyilvánosság előtt a valódi és igaz tényállást ismertessük.

A hajdunánási kerületben egy a multban, mint a jelenben mindig volt szabadelvű eszméket valló polgár, bizenyitéka ennek az hogy a multban e kerületben jelöltek álli-

tott és csak alig 80—100 szótöbbséggel győzött az ellenzék. Hajdudorog községből magából a legutóbbi szabadelvű párti képviselő jelölés alkalmából megtartott választáson Gróf Dégenfeld szabadelvű jelölt 600 szavazatnál többet kapott egyedül Dorogról 763 választó közül; itt tehát rég idők óta szervezett s erősen tömörült szabadelvű párt volt.

Minden józan gondolkozású ember beláthatja tehát, hogy igen is indokolt volt részünkről eme mozgalom, melyet főleg a nép, — ki nem ért a tarisznya politikához, a választó polgárok aránytalan többsége kívánta, hogy jelöltet állítsanak a kerületbe, kik előtt nem az ön haszonhajhászás lebegett, hanem azon hazafias vágy, hogy akkor, amidőn oly férfiak jutottak a kormány élére, kik elég tudással és akarattal bírnak arra, hogy országunkat gazdaságilag felemeljék és a kik kis ember érdekével kapcsolatos problémák megoldásával fáradoznak, őket kitűzött feladatukban támogassák; amidőn ez a nemzet a meddő parlamenti munkásság által erkölcsi és anyagi hanyatlása lejtőjére jutott, akkor erők végső fellobbanásával is kiáltunk a porondra, hogy a végromlásnak útját állva diadalra segítsük ama zászlót, melyre az van fölírva, hogy Magyarország nem volt, hanem lesz.

Hogy a legutóbb megtartott képviselőválasztás alkalmával magáról ez a párt jelölt felállításának gondoskodásával életjelt nem adott: az akkor nyugodt politikai viszonyoknak tudható be, ma pedig állást foglal és zászlót bontogat azért és egyenesen a vál. polgárok nagyrészének azon kívánalmára, hogy kerületünkben idegen és távol helyen lakó a jelenlegi függ. és 48 as képv. jelölt ellen szabadelvű programmal ellenjelöltet állít, továbbá az exlexnek nálunk is okozott azon káros következménye folytán, hogy a legnagyobb részben dohány termelő választó polgárok 2 évi adója letiltatott és levonatott a dohány beváltási árból mindez pedig az obstructis eredménye s minthogy Rákosi Viktor kerületünk jelöltje is az obstructio hívének vallja magát.

Ily komoly időben tehát, midőn fontos kérdések ugyszólván a nemzet jövője van kockára téve illő minden hazafias pártnak legyen az kormánypárti vagy ellenzéki — kevés bizodalommal is felvenni a harcot. A felvett hó 12-én megtartott értekezletünkön elhangzott beszédek hatása alatt a szab. elvű párt népszerű elnökének javaslatára alakult meg azon önkéntes küldöttség, mely főispán ur elé járult azért, hogy jelenlegi szervezkedésünkről tudomással bírjon s hogy nekünk, mint történt a múltban is, jelöltet ajánljon. — Ez a tény valódi állása.

Nevezett lapnak azon állítását, hogy „önhaszonhajhászból” éhes és szomjas dorogiai sikertelen viszálykodást akarnak teremteni, megcáfolja önmaga a névsor, melyben a befoglaltak társadalmi és vagyoni állása nem úgy mint e lap fumigálva elősorolja, de következőkép áll. 1. *Rajk Imre* szab. elvű párt elnök, közs. főbíró, közbirtokossági elnök, szőlő és nagy-gőzmalom tulajdonos, választott törv. hat. biz. tag. 2. *Fülöp Artur* tekintélyes nagybirtokos, községi virilis, közbirt. tanács tag és nagyital kimérő. 3. *Ringelhan Dezső* állatorvos, tart. tűzér hadnagy a 4-ik tüzérezredben. 4. *Klein József* földbirt. fakereskedő, palafedél gyáros, nagy-gőzmalom bérlő, tak. pénzt. ig. tag, megyei és közs. virilis. 5. *Szabjái Posgai Imre* közbirtokossági jegyző, választott megy. bizott. tag, önk. tüzoltó egyleti litkár. 6. *Kupferstein Herman* tekintélyes nagybirt. tak. pénzt. felügy. biz. tag, helyettes rabbi. 7. *Pogácsás György* földbirt. községi percaceptor, közbirt. tan. tag. 8. *G. Fodor Sándor* földbirt. közbirt. tag, községi képviselő. 9. *Róth József* rőfős kereskedő, köles. seg. egyt. ig. tag. 10. *Szakáll Ferenc* földbirt. közb. tanács tag. 11. *Szakáll György* földbirt. községi képviselő. 12. *Reichmann József* rőfős és gyapjúkereskedő. 13. *Kökényesi Gergely* földbirt. közbirt. tan. tag. 14. *Kökényesi Ferenc* földbirt. 15. *Cs. Tóth Mihály* földbirt. 16. *Glücklich Mór* vegyes kereskedő. 17. *Sajna Sándor* földbirt.

18. *Fodor Antal* földbirt. 19. *Voltinovszki Mihály* földbirt. és földbérlő. 20. *Frommer Salamon* szatócs. 21. *Szalka János* földbirt. 22. *Köszegi László* földbirt. 23. *Petrus Mihály* kőmives iparos. 24. *Kiss M. Antal* földbirt. 25. *Fodor István* földbirt. 26. *Rácz Mihály* földbirt. 27. *B. Tóth György* földbirt. 28. *Szűcs Imre* földbirt. 29. *Szöke János* földbirt. 30. *Horváth György* eszmadia. 31. *Imre János* földbirt. 32. *id. Koszta György* földbirt.

Ezek tehát mindnyájan önálló független emberek és pedig szabadelvű eszmét valló polgárok, kik igen is élvezik és szomjuhozák azon igazságot, hogy komoly és tisztességes parlamenti működés emelheti az országot, nem pedig annak koresmai szintérré lett átalakítása.

Nem akarunk a kérdéses lap tudósítójával hírlapi polemiába bocsátkozni, csak a közönség félrevezetését és megtévesztését célzó körülményét igazítják helyre s megvagyunk győződve a szab. elvűpárt elnöke *Rajk Imréről*, hogy velünk együtt önzetlenül küzd alko mányos életünk helyes medrébeni visszatéréseért és a szabadelvűség diadalra juttatásáért!

Közleményünknek szives közléseért fogadjunk a Tek. szerkesztőség köszönetét.

Hazafias üdvözléssel:

Szabjái *Posgai Imre*
a szabadelvűpárt id. jegyzője.
Ringelhan J. Dezső
állatorvos tart. es. és kir.
tűzérhadnagy.

Választási értesítő.

Utbaigazítást, felvilágosítást a szabadelvűpárt választási irodáiban mindenkinek szives készséggel adnak.

A szabadelvűpárt
intézőbizottságának
telefonszáma: 135.
(Arany-Bika I. em.)

A debreceni I. választó kerület szabadelvű pártjának irodája a Gróf Dégenfeld-tér 8. sz. alatt van, Beke Aladár Kis pipához címzett vendéglői helyisége utcavégi szobájában.

A debreceni II. kerület szabadelvű pártjának választási irodája az Arany Bika szálló első emeletén van.

A debreceni III. kerület szabadelvű pártjának választási irodája a Frohner-szálló első emeleti 16. sz. szobájában van.

Dobieczi Sándor nyílt levele.

Dobieczi Sándor, a III. kerület szabadelvű párti képviselőjelöltje, a kinek mint a kerület nagyrabecsült volt képviselőjének politikai elveit a választó polgárok ugyis jól ismerik, gyöngékedése miatt ezuttal **nem tart programbeszédet. E helyett Nyílt levelet intéz a III. kerület összes választó polgáraihoz.**

Ez a **nyílt levél a Szabadság** holnapi számában (szombaton reggel) fog megjelenni.

NAPI HIREK.

Választási napló.

Január 26-án:

Városok: Budapest (9), Debrecen (3), Arad, Győr, Hódmezővásárhely, Kassa, Kecskemét (2), Kolozsvár (2), Komárom, Nagyvárad, Pécs, Pozsony (2), Selmec-Bélabánya, Sopron, Szabadka (2), Szatmár, Szeged (2), Székesfehérvár, Temesvár, Ujvidék, Versec, Zombor.

Abrudbánya, Bereck, Besztercebánya, Békés, Békés-Csaba, Brassó (2), Csongrád, Cegléd, Eger, Esztergom, Erzsébet város, Félegyháza, Gyöngyös, Gyula, Gyulafehérvár, Halas, Jászberény, Körmöcbánya, Nagybecskerek, Nagykőrös, Nagykikinda, Nyiregyháza, Oláhfalva, Pápa, Sepsiszentgyörgy, Szarvas, Szamosújvár, Székelyudvarhely, Szék, Vizakna.

Eddig összesen 68 kerület.

Vármegyék. Abauj-Torna (7), Alsó-Fehér (4), Arad (7), Arva (2), Baranya (7), Bars (3), Bács-Bodrog (11), Bereg (4), Beszterce-Naszód (2), Bihar (12), Borsod (6), Csanád (2), Csik (4), Csongrád (2), Esztergom (2), Fejér (5), Fogaras (2), Moson (2), Gömör (6), Győr (3), Hajdu (3), Háromszék (4), Heves (5), Hont (3), Hunyad (6), Jász-N. Kun-Szolnok (6), Kolozs (4), Komárom (4), Kis-Küküllő (2), Krassó-Szörény (7), Máramaros (6), Maros-Torda (5), Nagy-Küküllő (4), Nógrád (6), Nyitra (11), Pest-Pilis-Solt (11), Pozsony (8), Sáros (6), Somogy (8), Sopron (6), Szabolcs (5), Szatmár (8), Szepes (6), Szilágys (5), Szolnok-Doboka (5), Temes (9), Tolna (6), Torontál (11), Torda-Aranyos (4), Trencsén (8), Turóc (2), Udvarhely (3), Ugocsa (2), Ung (4), Vas (10), Zala (9), Zemplén (8), Zólyom (3).

Eddig összesen 318 kerület.

Január 27. Kézdivásárhely, Zenta, Marosvásárhely, (2), Veszprém vármegye (6). Összesen 10 kerület.

Január 28: Makó.

Január 29. Fiume.

Január 30. Baja, Békésmegye (2).

Január 31. Miskolc (2), Nagy-Szeben (2), Szeben m. (4), Szentés. Összesen 9 kerület.

Február 1. Liptómege (2).

Február 2. Hajdu-Böszörmény.

— **József királyi herceg állapota.** Fiuméből jelentik, hogy József királyi herceg állapota változatlan valóságos.

— **Iparhatósági alakuló gyűlés.** Az 1905. évre megválasztott iparhatósági megbizottak az iparhatóság vezetőjének, Vetéssy Béla rendőrfogalmazónak elnöksége alatt, tegnap tartották alakuló gyűlésüket, melyen husz iparos és két kereskedő volt jelen. A gyűlésen Killer Ede butorgyárost elnöké és Fésüs Lajos építőmestert alelnökké választották meg. Azután kijelölték maguk körül az iparajstromok ellenőrzésére Killer Edét, Blattner Kálmánt és Fésüs Lajost, iparhatósági megbizottakként. Az iparos és kereskedő tanonciskolák látogatásával megbizták Mayer Jenő és Asztalos József kereskedőket, továbbá Urbanovits Miksa, Janátka Alajos, Vida Zsigmond iparosokat és Rosen-

berg Simon kávést, ugyisint az iparos tanmühelyekre, a kereskedő üzletekre, a tanoncokra való felügyeletre és azok vizsgálására az összes iparhatósági megbizottakat jelölték ki. A megbizottakat a működésük ideje alatt eljárási utasítással és a szükséges igazolvánnyal legközelebb el fogják látni, miről a közönséget hirdetés útján értesítik.

— **Katonaság a választáson.** Kovács József polgármester tegnap átiratot intézett Nagy Győző helyőrségi parancsnokhoz, melyben tőle január 26-ára, a választás napjára 400 gyalogos és 150 lovas katonát kért. Nagy Győző, mint értesülünk intézkedett arról, hogy a kért katonaság készenlétben legyen.

— **Égnek már a lámpák.** A légszeszgyár igazgatósága beváltotta ígérését tegnap a gázfejlesztés megindult és délben már a közvilágítás szünetelése végett ért. A színházban is volt már előadás.

— **Mohay Sándor meghalt.** Mohay Sándor igazságügyi államtitkár tegnap reggel hét órakor Buapesten meghalt. Az érdemes tisztviselő 1851-ben született s néhány év óta került az igazságügyminiszterium vezető állásába. Nyugodt, komoly és szorgalmas hivatalnok ember, akinek a képviselőházban való szereplése is mindig megmaradt a mérséklet keretei között. Csak a napokban intézett nyílt levelet a választóihoz, amelyben elmondta, hogy a betegsége miatt nem mondhat köztük programbeszédet s abban mondhat el hitvallását. Mohay Sándor halála minden pártban részvétet fog kelteni. 1886-ban lett a gyulafehérvári kerületben képviselő s azóta mindig ezt a kerületet képviselte. Holttestét ma délután Gyulafehérvárra szállítják, ahol temetése vasárnap lesz.

— **Gazdász táncestély.** A gazdászok január 25-ére tervezett táncestélyét mint már megirtuk, február 23-ára halasztották el, mely körülményt ez uton is a közönség tudomására hoz a rendezőség. A január 25-ére váltott jegyek érvényben maradnak.

— **Visszautasított kartell ajánlat.** A debreceni téglagyárosok egymás között kartellel léptek a téglák eladására nézve. Ebbe a kartellbe a városi téglagyárat is bele akarták vonni és ez ügyben együttes beadványt intéztek a tanácshoz. A tegnap tartott tanácsülésen elhatározták, hogy a tanács nem lép be a kartell kötelékébe, mert nem akarja magát lekötöni.

— **Hidvéger Mihály meghalt.** Tegnap reggel 5 órakor elhunyt városunknak egy köztisztviselőben álló kedves alakja, Hidvéger Mihály városi bizottsági tag. A boldogult tanteríthatlan híve volt mindig a debreceni szabadelvűpártnak, mely egyik vezéralakját vesztette el benne. Számos jótékony intézkedést létesített, gyámolítója, istápolója volt a szegényeknek. Erdemeiről és emberbaráti szeretetéről ismeretes volt minden körben, szeretettel, tisztelettel emlegették nevét. — Előzőt öt évvel is mikor aranylakodalmát ülte meg, az ország minden részéből üdvözlésekkel árasztották el. — A mindenki által kedvelt és nagyrabecsült öreg urat családján kívül kiterjedt nagyszámu előkelő rokonság gyászolja. Temetése ma pénteken délelőtt 11 órakor lesz.

— **Mézes kalácsosok sátrai.** Már régebben kérvényezték a mézeskalácsosok a várostól, hogy a város különböző helyeinek sátrakat állíthassanak fel utcai elárúsítás céljából. A városi tanács foglalkozott a kérvénnyel és megengedte a sátrak felállítását, mire nézve a helyeket is kijelölte, de oly

kikötéssel, hogy azokat éjjelre kint hagyni nem szabad. A mézeskalácsosok az ipartestület helyiségeiben tegnap tartott gyűlésükön a határozatot elfogadták, kérve a tanácsot, ezen megállapodásuknak a legközelebbi tanácsülésen való letárgyalását, hogy az árulást megkezdhessek.

— **Az Alföldi Takarékpénztár rendkívüli közgyűlése.** Az Alföldi Takarékpénztár Debrecenben f. hó 9-én d. u. 3 órakor rendkívüli közgyűlést tartott.

Az ülést Gróf Degenfeld József az igazgatóság elnöke vezette, ki a jegyzőkönyv vezetésével Dr. Kemény Mórét jogtanácsost bizta meg; a jegyzőkönyv hitelesítésére pedig föl kérték Márk Endre, Konez Lajos és Geiger Simon részvényesek.

A fölolvastott igazgatósági jelentésből kitűnőleg az igazgatóság a Pesti Magyar Kereskedelmi Bankkal előzetes megállapodásra lépett mely szerint az ország ezen egyik legelső intézete az Alföldi Takarékpénztárnak ujjonnan kibocsátandó 2000 drb. részvényét megfelelő árfolyamon átveszi.

Ennek alapján az igazgatóság javasolta hogy az intézet 400,000 korona alaptőkéje 800,000 koronára emeltesse föl s az intézet az ujjonnan kibocsátandó részvényt darabonként 240 korona árfolyamon a Pesti Magyar Kereskedelmi banknak adja át, ezáltal az iniézeti tartalék tőke is 80,000 koronányi jelentékeny összeggel szaporodik. A közgyűlés egyhangulag elfogadta az igazgatóság javaslatát, e szerint a tőke felemelést elhatározta szükséges alapszabály módosítások elhatározása után a közgyűlés választásokat ejtett meg. Beválasztották az igazgatóságba Fellnel Henrik, Szirmay Artur és Fehér Miksa urakat, Pesti Magyar Kereskedelmi Bank igazgatóit s a felügyelő bizottságba Gara Lajos debreceni lakost.

Ezen tőke felemelés a Pesti Magyar Kereskedelmi Bankkal való szoros összekötésbe lépés által az Alföldi Takarékpénztár oly eszközök birtokába jutott melyekkel üzlet feleinek hitel igényeit a legelőnyösebb módon elégítheti ki, s ennek folytán reméljük, hogy ezen sikeres transzactió úgy a részvényesek mint a hitelnyerő nagyközönség érdekeit a legjobban fogja előmozdítani.

— **Együtt a halálba.** Kovács István 67 éves földműves tegnap este meghalt. Harminc éven át hűséges hites társa Rékási Sára fél óra múlva a sors véletlen játéka folytán követte férjét a halálba. A hűséges házaspár temetése holnap lesz. A két koporsó fölött Uray Sándor segéd lelkész tart gyászbeszédet.

— **Halálozások.** Az anyakönyvi hivatal halálozási osztályánál a következő elhalálozások jelentették be. Bartha János ev. ref. 20 hónapos, Fábán István ev. ref. 18 éves, Hidvéger Mihály izr. 76 éves, Rechtsstein Sámuel izr. 69 éves, Kovács Mihály r. kath. 11 napos, Kovács Istvánné szül. Rékási Sára ev. ref. 61 éves, Kovács István ev. ref. 60 éves, özv. Komádi Andrásné sz. Pethő Eszter ev. ref. 63 éves, Varga Eszter ev. ref. 22 hónapos, Szilágyi Géza ev. ref. 2 hónapos, Püspök Imre ev. ref. 20 éves.

— **Öngyilkos napszámos.** Győri Mihály Tégláskert II-ik járás 14. szám alatti lakos tegnap délben lakásán borotvával elvágta a nyakát. A szerencsétlen ember már hosszabb idő óta gyógyíthatlan szivbajban szenvedett és efeletti elkeseredésében akart megválni az élettől. Zsebében egy papirost találtak, melyen csak ennyi állt, „Szeretnék meghalni.” Győryt a közkórházba szállították, hol állapota már ma javult és az orvosok biznak felgyógyulásában.

— **Ellopott liba.** Katona József Meszena utca 5 sz. a. lakos tegnap délután panaszt emelt a rendőrségen, hogy e hó 18—10-ike közötti éjjelen ismeretlen tettes két libáját ellopta. A rendőrség keresi a tolvajt.

— **Az ipartestületnél** megüresedett iroda szolgálai állásra pályázat hirdetik. Javadalmazása: évi 600 kor. természetbeni lakás, fűtés és világítás. Az állásra csak

debreceni képesített iparosok pályázhatnak. Pályázati határidő 1905 február 1. déli 12 óra. Az állás 1905 február 3-án elfoglalandó. A pályázati kérvények az ipartestülethez adandók be.

— **LETZTER JÓZSEF** fényképészeti-festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. dr. Ujjalussy-ház. Állandó fényképkiállítás a műterem kapubejárataánál levő ki-rakóban

Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene

SZÍNHÁZ.

MŰSOR.

Jan. 20. pénteken: Heidelbergi diákélet, színmű.

Jan. 21. szombaton: János vitéz, daljáték.

Jan. 22. vasárnap: d. u. A görög rabszolga, daljáték; este Boldogság, bohózat. Először.

* **Szinészeink Nyíregyházán.** A társulat vigjátéki személyzete nyíregyházára rándul két előadásra, színe körül 23-án a boldogság című vigjáték, 24-én az áldozati bárány című bohózat.

* **Fregoli Debrecenben.** Debrecen mult évi ismerőse Fregoli Frizzo újra ellátogat hozzánk, hogy átváltozó mesterségében gyönyörködtesse a debreceni közönséget. Fregoli ismét a színházban fog fellépni, a jövő héten, hétfőn, kedden, szerdán délután és este, összesen négyszer. A városi tanács tegnapi ülésén adta meg az engedélyt Makó Lajosnak az előadások megtartására.

TÁVIRATOK.

Választási zavargások.

Budapest, jan. 19. A szepesmegyei Garlach faluban az ellenzékiek és szabadelvűek közt verekezés támadt. Barátko Pál földművest agyonütöttek, két embert megsebesítettek.

A nyitramegyei Tokottnán a szabadelvűeket közáporral fogadták, több elfogatás történt.

Hédervája községben a részeg tömeg Kabos Ferenc szabadelvűjelöltet megölésével fenyegette. — Betörték a községhezába és kényszerítették Kabot, hogy irásban mondjon le a jelöltségről. Azonfelül három helyen meg is sebesítették, kövekkal megdobálták. Tizenkét főnkost elfogtak.

Muraszombaton, gróf Teleky Sándort megakadályozták programbeszédének megtartásában. A tribünt szétrombolták és a zászlókat összetépték.

Merénylet Péterváron.

Pétervár, jan. 19. A mai görög keleti vizkereszt ünnep szertartása közben a második üdvözléssel egyidőben a teli palota Nikoláj-termének ablakait több kartácsgolyó átlukasztotta. A golyók irányát olyannak mondják, mintha azokat a tőzsde épület mellől lötték volna, a hol a tűzértség állt. Hir szerint egy rendőr életét vesztette, többben megsebesültek Rendkívül nagy az izgatottság. Állítólag komoly összeesküvésről vagy forradalomról van szó.

Mukdennél csata készül.

Port-Artur, jan. 18. Mukden környékén nagy csata van készülőben.

Donogán és Somossy

Debrecen, Kistemplombazár

Menyasszonyi kelengye
Vászon — szőnyeg,
Férfi- és női-fehérenemű,
Női divatárak.
Határozott árak.

Hirdetmény.

A „Nagybánya és vidéke fogyasztási szövetkezet”, igazgatósága a szövetkezeti tagok hus, zsir és szalona szükségletének kielégítését szerződésileg kívánja biztosítani felhivatnak a pályázni óhajtok hogy az alolított igazgatósághoz ajánlatot nyujtsanak be az iránt, hogy milyen feltételek mellett hajlandók a fenti szükségletet saját helyiségükből kielégíteni.

Az ajánlat lehet külön zsir és szalonára és külön marha, borju, sertés, birka stb. husneműekre.

Nagybányán, 1905 január 18.

Nagybánya és vidéke
Fogyasztási szövetkezete
 igazgatósága.

Saját magát
 károsítja aki
 szőlőoltvány-
 szükségletét
 nem fedezi

Külföldenti Első Szőlőoltvány-telepnél.

Tulajdonos: Caspari Frigyes Medgyes, Erdély.
 A telep oltványait az elmúlt száraz nyáron naponta több mint 2 millió liter vízzel öntözték, miáltal az oltványok ideálisan fejlődtek. — Képes árjegyzék ingyen és bérmentve

Oh jaj!

Megfojt ez az
 átkozott köhögés!

Köhögés, rekedtség és
 elnyálkásodás ellen
 gyors és biztos hatásuk

Egger mellpasztilláj
 az étvágyat nem romlíják
 és kitűnő ízűek,
 Dobozza 1 korona és 2
 korona.

Próbadoboz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„NÁDOR”
GYÓGYSZERTÁR
 BUDAPEST, VI., Váci-körút 17.

Eljen!

Egger mellpasztilla
 csakhamar meggyógyított

Kaplató, Debrecenben: Balázs Ödön, Füleky Pál, L. Kovács Nándor
 Mihalovits Jenő, Muraközy László, Dr. Rothschnek V. Emil, Szile
 Ferenc, Tóth Béla gyógyszerházában.

A virágkedvelő közönség figyelmébe.

Van szerencsén a. n. é. virágkedvelő közönség becses tudomására hozni hogy virág üzletemben egy új virágkötőt szerződtettem, ki bel és külföldi nagyvárosok elsőrangú virág termében volt alkalmazva. Legmodernebb koszorukat, virágcsokrokat oly művészettel és gyorsan állít elő, hogy virág termében bármilyen nagy és finom megrendelést felvállalhatok. Főtörekvésem odairányul, hogy nem kimélve semmi áldozatot, üzletemet a legelső fővárosi virágüzletek színvonalára emeljem és nagybecsült vevőimnek alkalmat nyujtsak arra, hogy finoman készült csokrokat kaphasson.

Paczelt János.
 műkertész.

Vidéki megrendeléseket pontosan teljesítünk és a csomagolására kiváló gond fordítunk, legszolidabb és legolcsóbb árak mellett.

Aláírási felhívás.

A Hajdumegyei Népbank mint szövetkezet 1905. január hó 1-én megnyitotta a második évtársulatát.

Felhívjuk Debrecen város és vidéke közönségét ezen második évtársulatban való belépésre.

Az általános bizalmat, melyet úgy a tőkegyűjtő, mint a hitelt igéylő közönség intézetünkbe helyezett, leginkább bizonyítja azon körülmény, hogy dacára rövid egy esztendei fennállásának tagjai száma máris meghaladja a 800-at, kik 4500 törzsbetétre több mint 120000 koronát fizettek eddig be, mely összeg az évtársulatok tartamát véve alapul, 600.000 korona törzsbetét tőkének felel meg.

Egytörzsbetétre helenként öt éven át 50 fillér (25 kr.) fizetendő. Az így összegyűlt törzstőke várható haszoneredménye, mely mint már eddig megállapítható

6 százalékos kamatozásnak felel meg, a tagok zött törzsbetétek arányában lesz felosztandó.

A szövetkezet tagjai olcsó és könnyen visszafizethető kölcsönöket élvezhetnek és pedig elegendő befizetésük 1. része erejéig, megfelelő kezesség jóllátása mellett, továbbá arany-ezüst nemű és értékpapir zálogra, vég-elzálagra.

A kölcsönök kamatai úgy mint eddig, a törzsbetétekkel együtt hetenként is fizethetők és emellett jövőre a közönség kényelmére újabb előnyös újításokat hozunk be.

A második évtársulatba belépő tag hitelt már most igényt tarthat.

Jelentkezések a második évtársulatba való belépés iránt az intézet helyiségében (Pisc-u. 26, sz. főtőzsde épületében) bármely nap délelőtt ny mint délután eszközölhetők.

Debrecen, 1905. január hó.

Dr. Révy Nándor
 jogtanácsos

Dr. Brukner Ernő,
 elnök.